

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 42

Заснований в 1996 році

Рівне – 2009

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 42. — Рівне: РДГУ, 2009. — 186 с.

Збірник наукових праць містить статті з проблем викладання мов і літератур світу, а також з теорії і методики виховання, професійної орієнтації, розвитку та навчання учнів і студентів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 27.11.2009 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 01.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2009

студентів, які мають певні утруднення. Посібники мають бути насичені рисунками, таблицями, схемами, графіками тощо. На таких заняттях студент ознайомившись з теоретичним матеріалом може дискутувати як з викладачем, так із своїми одногрупниками.

При цьому між викладачем і студентом формуються зовсім інші відносини – зникає примусовий темп роботи, оскільки цей темп, глибина і якість засвоєння визначається самим студентом, який за допомогою навчально-методичних посібників усвідомлює цілі і задачі своєї діяльності, сам оцінює свої успіхи, порівнюючи свої рішення чи відповіді на самостійні питання з викладеними в посібнику, вчиться розподіляти і берегти свій час як на аудиторних заняттях, так і при самостійній роботі.

У праці А. Веремчук [1, 17] наголошується про те, що викладачу необхідно розрізнити зону актуального (досягнутого) розвитку і зону найближчого розвитку особистості студента. Актуальний розвиток – це ті знання, уміння і навички, способи самоорганізації, цінності, сенси, якими студент вже оволодів і може користуватися самостійно. Найближчий розвиток – це той рівень самостійності і самоорганізації діяльності, поведінки, до якої студент прагне, але має потребу для його досягнення до певної міри педагогічної допомоги.

Внаслідок такого навчання, пізнання, спостережливості студент не тільки набуває нових знань і вчиться теоретично мислити, але й у нього відбувається самоствердження особистості, він вчиться ухвалювати рішення, бути відповідальним за своє життя і вчинки, набуває навичок життєвого досвіду.

Висновки. Отже, впровадження особистісно-орієнтованої технології навчання при підготовці фахівців з технологічної освіти вкрай необхідне, оскільки саме таке навчання буде стимулювати студентів до дискусій, діалогу як з викладачем, так і з одногрупниками, спонукати бути активними співрозмовниками. Студент буде знаходитися в постійному контакті з викладачем, а, отже, буде гарантуватися продуктивність праці та реалізовуватися позитивна навчально-виховна функція особистості, адже, завдяки власній самостійній праці, сили волі, наполегливості, сумлінності студент зможе досягти вершини знань і стати гуманною особистістю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Веремчук А. Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів у контексті традиційних та інноваційних технологічних пошуків // Нова педагогічна думка. – № 1. – 2007. – С.14 – 18.
2. Савінова Н.С. Стимулювання активної діяльності учнів у особистісно орієнтованому виховному процесі // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки РДГУ. Вип. 39. – Рівне: РДГУ, 2007. – С. 56 – 61.
3. Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 520 с.
4. Сульжук А.Ф. Професійний особистісно-орієнтований підхід у підготовці конкурентноспроможного фахівця // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки РДГУ. Вип. 37. – Рівне: РДГУ, 2007. – С. 229 – 232.
5. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе: Учеб. пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 347 с.

Резюме. Анализируются проблемы подготовки конкурентоспособного специалиста технологического образования. Методологическая основа построена на применении личностно-ориентированной технологии обучения.

Ключевые слова: личностно-ориентированный подход, конкурентоспособный специалист, высокообразованная и гуманная личность, самообразование, технологическое обучение, учебный материал.

The summary. Problems of preparation of the competitive expert of technological education are analyzed. The methodological is based on the personal-oriented technology of training.

Key words: the personal-oriented approach, the competitive specialists, highly-formed and the humane person, self-education, technological training, a teaching material.

Одержано редакцією 15.10.2009 р.

УДК: 378.147:37.02

М.С. ЯНЦУР

КУРСОВА РОБОТА З МЕТОДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У КРЕДИТНО-МОДУЛЬНІЙ СИСТЕМІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Резюме. У статті розглядаються запропоновані підходи до змісту, порядку виконання та оцінювання курсової роботи з методичних дисциплін за кредитно-модульною системою організації навчального процесу у вищому педагогічному навчальному закладі.

Ключові слова: курсова робота, кредитно-модульна система, рейтингова система оцінювання.

Згідно положень кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах відбувається переорієнтація процесу навчання на особистісно-орієнтовану форму, що передбачає індивідуалізацію роботи студента [2]. Одним із видів індивідуальних завдань є курсова робота. При підготовці фахівців з педагогічної галузі знань за напрямом “Технологічна освіта” та спеціальністю “Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання” згідно навчальних планів студенти виконують дві курсові роботи з

методичних дисциплін: “Теорія і методика трудового навчання”, “Методика навчання креслення”, “Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи” у 8-му семестрі та „Теорія та методика профільного і професійного навчання в старшій школі”, „Методика викладання загально-технічних і спеціальних дисциплін у професійно-технічних навчальних закладах”, „Методика вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах курсу „Основи сучасного виробництва”, „Методика вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах курсів „Людина і світ професій” та „Побудова кар’єри” у 9-му семестрі за вибором дисципліни чи їх поєднанні. Основні положення порядку виконання та захисту курсових робіт визначені відповідними нормативними документами Міністерства освіти і науки України та університету [1; 5; 6]. Конкретні ж підходи до змісту, порядку виконання та оцінювання курсової роботи з методичних дисциплін за кредитно-модульною системою організації навчального процесу у вищому педагогічному навчальному закладі повинні розроблятися відповідними фаховими кафедрами, які здійснюють безпосередню підготовку майбутніх вчителів.

Метою статті є розкриття запропонованих на кафедрі професійної педагогіки і трудової підготовки Рівненського державного гуманітарного університету відповідних підходів до змісту, порядку виконання та оцінювання курсової роботи з методичних дисциплін за кредитно-модульною системою.

Основною метою курсової роботи є закріплення, поглиблення і узагальнення знань та вмінь з вказаних дисциплін та застосування їх для комплексного вирішення конкретного фахового завдання майбутнього вчителя трудового, профільного і професійного навчання та креслення. Конкретні терміни виконання курсової роботи визначаються графіком навчального процесу. Тематика курсових робіт визначається відповідною кафедрою і відображає науково-методичні дослідження співробітників кафедри та затверджується на засіданні кафедри на початку семестру, в якому вона виконується. Студент вибирає відповідну тему із врахуванням своїх наукових інтересів. Студент може, в окремих випадках, обрати тему, яка відсутня у тематиці, попередньо узгодивши її з науковим керівником роботи та завідувачем кафедри. Керівник роботи видає студенту офіційне завдання до курсової роботи. Підготовка курсової роботи здійснюється за графіком, встановленим кафедрою, узгодженим із студентом і затвердженим керівником. Студент, який не захистив курсову роботу, до складання іспитів чи заліків з перелічених вище дисциплін не допускається.

Відповідно до “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” [5] та „Положення про рейтингову систему оцінювання знань і вмінь студентів РДГУ” [7] курсова робота з методичних дисциплін складає один навчальний модуль і містить три змістові модулі і за структурою складається з трьох обов’язкових частин: теоретичної, методичної і практичної.

Перший змістовий модуль включає в себе такі види навчально-дослідних робіт студентів: вчасність отримання завдання на виконання курсової роботи; розробка науково-понятійного апарату дослідження; з’ясування стану проблеми, яка досліджується, в практиці роботи вчителів, розкриття теоретичних основ наукової проблеми курсової роботи; розробка і підбір засобів навчання з теми курсової роботи на основі аналізу відповідної програми трудового, профільного чи професійного навчання, креслення, загальнотехнічних і спеціальних дисциплін, курсів „Основи сучасного виробництва”, „Людина і світ професій” та „Побудова кар’єри”. Завершується I змістовий модуль поданням науковому керівнику вступу і I розділу курсової роботи.

Другий змістовий модуль включає в себе такі види навчально-дослідних робіт студентів: обґрунтування і розробка форм, методів і прийомів реалізації розроблених засобів навчання з теми курсової роботи; планування занять з вибраного розділу чи теми відповідної програми трудового, профільного чи професійного навчання, креслення, або загальнотехнічних і спеціальних дисциплін чи курсів „Основи сучасного виробництва”, „Людина і світ професій” та „Побудова кар’єри”; експериментальна перевірка розробленої методики; обробка та інтерпретація результатів експерименту; написання висновків; складання списку використаних інформаційних джерел, оформленням додатків.

Завершується другий змістовий модуль поданням науковому керівнику другого методичного розділу курсової роботи, висновків, списку використаних джерел, додатків, а також чорного варіанту всієї курсової роботи, виконаного від руки.

Третій змістовий модуль відображає специфіку роботи вчителя трудового, профільного і професійного навчання (технологій) та креслення у ЗОНЗ або викладача загальнотехнічних і спеціальних дисциплін у ПТНЗ і стосується практичної частини курсової роботи та включає в себе такі види робіт: розробка аналітичної, технічної, технологічної документації, виготовлення практичного виробу; розробка методичних вказівок; розробка інформаційних та мультимедійних, інтерактивних технологій навчання з поданням їх на електронних носіях; подання готової роботи, рецензування, підготовка до захисту і захист курсової роботи

За структурою курсова робота з методичних дисциплін складається із титульного аркуша, завдання, змісту, вступу, 2-х розділів, висновку, списку використаних джерел, додатків. *Титульний аркуш* — виконується креслярським шрифтом (тушшю) або комп’ютерним набором з роздруківкою на принтері. *Завдання* — на спеціальному бланку з підписами наукового керівника і студента. *Зміст* — 1 стор. (із вказівкою назв і сторінок розділів та підрозділів (параграфів).

Перший змістовий модуль курсової роботи відображається в першій частині і включає: вступ та перший розділ з 3-х підрозділів (параграфів). У *вступі* обґрунтовується актуальність теми, її значення в роботі загальноосвітнього навчального закладу, міжшкільного навчально-виробничого комбінату чи професійно-технічного навчального закладу та реалізації трудової, профільної чи професійної підготовки учнів,

визначається *мета, об'єкт, предмет* та *завдання* роботи і *наукові методи* їх вирішення та *база експериментальної* роботи.

У **першому розділі** розкриваються *теоретичні основи проблеми* з теми курсової роботи. Орієнтовний зміст підрозділів цього розділу наведено нижче.

1.1. З'ясування стану проблеми з теми курсової роботи на основі аналізу науково-методичної літератури та періодичних видань і педагогічного досвіду вчителів трудового, профільного чи професійного навчання, креслення або відповідних курсів загальноосвітніх навчальних закладів та викладачів загальнотехнічних і спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів міста, області або країни (бажано з досвіду конкретних вчителів, викладачів, роботу яких студент вивчив самостійно під час педагогічної практики) (зі посиланнями на літературні та інші інформаційні джерела, які подаються в кінці роботи).

1.2. Розкриття сутності проблеми курсової роботи з питань теорії та методики трудового, профільного чи професійного навчання, методики навчання креслення чи вивчення курсів „Людина і світ професій”, „Побудова кар'єри”, „Основи сучасного виробництва” у загальноосвітніх навчальних закладів або викладачів загальнотехнічних і спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів (різні її аспекти, зі посиланнями на літературні та інші інформаційні джерела, які наводяться в кінці роботи).

1.3. Підбір і розробка дидактичних засобів, форм, методів та прийомів навчання з теми курсової роботи на основі аналізу відповідних розділів або тем програм трудового навчання чи креслення в основній школі, профільного чи професійного навчання в старших класах з напрямку „Технологія”, або профільних курсів „Людина і світ професій”, „Побудова кар'єри”, „Основи сучасного виробництва” загальноосвітніх навчальних закладів чи загальнотехнічних і спеціальних дисциплін відповідних професій професійно-технічних навчальних закладів. (з посиланнями на відповідні програми).

Другий змістовий модуль курсової роботи відображається в другій частині і включає: другий розділ з 3-х підрозділів (параграфів), висновки, список використаних джерел, додатки. У **другому розділі** розкриваються *методичні основи* проблеми з теми курсової роботи. Орієнтовний зміст підрозділів цього розділу наведено нижче.

2.1. Розробка методики формування знань, вмінь, навичок, виховання і розвитку відповідних якостей особистості з використанням різноманітних форм, методів та прийомів навчання на основі розроблених чи підібраних дидактичних засобів і т.п. з теми роботи. (подається послідовний опис форм, методів, прийомів навчання з використанням розроблених чи підібраних дидактичних засобів, тобто наочності, техніко-технологічної та інструкційної документації тощо, стосовно теми роботи).

2.2. Планування занять з теми роботи за відповідним розділом чи темою програми трудового навчання чи креслення в основній школі, програми профільного чи професійного навчання в старших класах, чи профільних курсів „Людина і світ професій”, „Побудова кар'єри”, „Основи сучасного виробництва” загальноосвітніх навчальних закладів, або загальнотехнічних чи спеціальних дисциплін у ПТНЗ. (Викладається зміст і послідовність *перспективного планування* з відповідної теми трудового, профільного чи професійного навчання, креслення чи відповідних профільних курсів або загальнотехнічних і спеціальних дисциплін, яке завершується розробкою календарно-тематичного плану занять з даної теми, і *біжучого планування*, яке завершується складанням планів-конспектів окремих занять з даної теми з використанням розробленої методики). (Календарно-тематичний план і плани-конспекти занять є *обов'язковими* і подаються в додатках).

2.3. Експериментальна перевірка ефективності розробленої методики вивчення визначеної теми в школі, МНВК чи ПТНЗ. (Виконується під час педагогічної практики). Подається опис методики проведення експерименту, хід самого експерименту та аналіз його результатів як кількісний (математично), так і якісний.

Висновки — 1-2 сторінки. Подаються основні висновки щодо вирішення всіх завдань курсової роботи та узагальнюючий висновок.

Список використаних джерел — подається перелік використаної літератури та інших джерел (Інтернет тощо), на яку є посилання у курсовій роботі (монографії, підручники, посібники, навчальні програми, методичні вказівки, статті із журналів, збірників, Інтернету і т.п. — не менше 15 джерел), який повинен бути оформлений за алфавітом з дотриманням *вимог державного стандарту* на бібліографію.

Додатки: 1. Календарно-тематичний план з відповідної теми чи розділу трудового навчання чи креслення, профільного чи професійного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, або загальнотехнічних і спеціальних дисциплін у професійно-технічних навчальних закладах (обов'язковий).

2. Плани-конспекти 2-х занять, у яких реалізується розроблена методика (обов'язковий).

3. Наочність або її фотографії, техніко-технологічна документація тощо.

4. Таблиці, графіки, діаграми і т.п. результатів експериментальної роботи.

5. Та інші — в разі необхідності.

Третій змістовий модуль курсової роботи відображається в третій частині і включає: практичний виріб, подання готової роботи на кафедру, рецензування, підготовка до захисту і захист курсової роботи в комісії. **Практичний виріб** з теми курсової роботи це методичні вказівки у формі брошури; інформаційні та мультимедійні, творчі і технологічні проекти, плакати, стенди, моделі, макети, об'єкти праці учнів, комп'ютерні програми і т.п. (вирішується керівником) з *їх описом*, фотографіями, ескізами, малюнками, техніко-технологічною документацією тощо.

Курсова робота оформляється в одному примірнику на паперових носіях з дотриманням відповідних вимог: написана від руки скорописним креслярським шрифтом або набрана на комп'ютері в редакторі Word, шрифтом Times NR, 14, інтервалом 1,5, берегами: зліва – 30, справа — 10, зверху — 20, знизу — 20, з одного боку аркуша формату А4, в межах 30-36 сторінок (без врахування додатків). Нумерація сторінок проставляється внизу справа, починаючи зі сторінки 3 — Вступ.

Для виконання завдань курсової роботи студенти можуть користуватися наявним відповідним навчально-методичним забезпеченням, поданим у вигляді навчально-методичних посібників як в друкованому, так і на електронних носіях, які є на кафедрі.

Організовується виконання курсової роботи науковим керівником, який призначається рішенням кафедри, згідно завдання. За графіком поетапного виконання курсової роботи у встановлені терміни студент звітується перед керівником про хід виконання ним роботи. Для цього він дає кожен підрозділ роботи на перевірку керівнику, потім, при необхідності, відповідно до його вказівок доопрацьовує або заново пише його.

Готова курсова робота, перевірена керівником, подається на кафедру (старшому лаборанту чи методисту кафедри, який реєструє її у відповідному журналі). Після цього вона передається на рецензію, що також реєструється в журналі. Рецензент у 3-денний термін ознайомлюється з роботою і пише рецензію. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту. Кінцеве рішення про допуск роботи до захисту приймає науковий керівник. Допуск роботи до захисту записується на титульному аркуші та в рецензії, де зазначається дата допуску та підпис наукового керівника. Допущена робота з рецензією передається на кафедру, що фіксується в журналі.

Голова комісії призначає дату захисту курсових робіт. У визначений день комісія у складі 2 - 3 чоловік, з обов'язковою присутністю наукового керівника, проводить захист курсових робіт. При захисті студенту надається до 10 хвилин на доповідь суті курсової роботи та відповіді на питання. В процесі захисту він демонструє розроблену наочність, засоби навчання, вироби, тощо. Після того студент відповідає на питання членів комісії та осіб, присутніх на захисті.

Оцінювання курсової роботи проводиться за модульно-рейтинговою системою [7], спираючись на орієнтовну оцінку видів навчальної діяльності студента з навчальних дисциплін кафедри, згідно відповідних положень [3; 4].

Об'єктами контролю дій студентів за рейтинговою оцінкою виступають:

- вчасність отримання завдання на курсову роботу;
- систематичність відвідування консультацій у наукового керівника;
- вчасність та якість виконання завдань курсової роботи згідно графіку;
- активність, ініціативність та самостійність студента під час виконання курсової роботи.

Навчальний модуль курсової роботи включає обов'язкову і додаткову навчальну роботу. З кожного виду робіт визначаються оціночні бали (в таблиці 1 наведено приклад оцінювання всіх видів навчальної роботи в модульно-рейтинговій системі з курсової роботи для V курсу). За невиконання певного виду робіт обов'язкової навчальної роботи передбачено штрафні санкції. Студент, який хоче набрати відповідну кількість балів для підсумкового контролю, має можливість виконувати додаткові навчальні завдання, сума балів за які не може перевищувати 25. Результати обліку всіх видів навчальної роботи на протязі семестру в рейтинговій системі за кожен модуль викладач заносить в спеціальні робочі таблиці, форма яких визначена кафедрою. Після виконання всіх змістових модулів результати з робочих таблиць переносяться до зведеної таблиці обліку рейтингової оцінки знань і вмінь студентів з курсової роботи. Форма такої таблиці може бути різною і визначається кафедрою.

Після цього підраховується сума балів в рейтинговій системі оцінювання та переводиться у відповідні шкали (Таблиця 2). Так, наприклад, студент Петрук О. П. набрав за модульно-рейтинговою системою, прийнятою на кафедрі професійної педагогіки і трудової підготовки РДГУ, за навчальний модуль 83 бали (основна і додаткова робота), то за рейтингом студент отримує в шкалі РДГУ 83 бали, що забезпечує йому право отримати оцінку в національній шкалі "4" (добре), а за шкалою ECTS — оцінку B.

Результати захисту оцінюються на закритій нараді комісії після того, як будуть вислухані захисти всіх студентів, що захищають роботи в цей день. Після цього голова комісії, у присутності всіх студентів, що захищали роботи, оголошує оцінки (студенти, що захистили роботу на FX можуть захистити її повторно за направленням з деканату; студенти, що захистили роботу на F, можуть захистити її повторно після суттєвого доопрацювання, або виконання роботи з нової теми). Оцінка за курсову роботу в шкалах РДГУ, національній та ECTS з підписами всіх членів комісії заноситься в рецензію, рейтингову і екзаменаційно-залікову відомості та записується на титульному аркуші роботи. У залікову книжку оцінку переносить науковий керівник.

Захищена курсова робота з рецензією у триденний термін передається науковим керівником на кафедру, що реєструється у відповідному журналі та зберігається визначений термін на кафедрі.

Таблиця 1.

**Оцінка видів навчальної роботи в модульно-рейтинговій системі з навчального модуля
„Курсова робота з методичних дисциплін” (V курс)**

№ з/п	Види навчальної роботи	Оціночні бали	Штрафні санкції
1	2	3	4
Обов'язкова робота			
1-й змістовий модуль			
1.	Вчасність отримання завдання на курсову роботу	2	Зняття 0,3 бала за кожен день затримки
2.	Вчасність та якість розробки науково-понятійного апарату дослідження (Вступ)	3	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 1 бала за оцінку нижче „5”
3.	Вчасність та якість з'ясування стану реалізації проблеми в теорії та практиці роботи ЗОНЗ чи ПТНЗ	4,5	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 1,5 балів за оцінку нижче „5”
4.	Вчасність та повнота розкриття сутності проблеми курсової роботи	4,5	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 1,5 балів за оцінку нижче „5”
5.	Вчасність та якість розробки і підбору засобів навчання з теми курсової роботи на основі аналізу програми профільного чи професійного навчання, або загальнотехнічних і спеціальних дисциплін чи відповідних профільних шкільних курсів.	9	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 3 балів за оцінку нижче „5”
Всього балів за 1-й модуль		23	
2-й змістовий модуль			
6.	Вчасність та якість розробки методики реалізації розроблених засобів навчання	12	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 4 балів за оцінку нижче „5”
7.	Вчасність та якість планування занять з визначеного розділу чи теми програми	4,5	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 1,5 балів за оцінку нижче „5”
8.	Вчасність та якість розробки календарно-тематичного плану з визначеного розділу чи теми відповідної програми	4,5	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 1,5 балів за оцінку нижче „5”
9.	Вчасність та якість розробки двох планів-конспектів занять з обраної теми	6	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 2 балів за оцінку нижче „5”
10.	Вчасність та якість експериментальної перевірки розробленої методики та опису її результатів	9	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 3 балів за оцінку нижче „5”
11.	Вчасність та якість написання висновків до курсової роботи	3	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 1 бала за оцінку нижче „5”
12.	Повнота і якість оформлення списку використаних інформаційних джерел	3	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 1 бала за оцінку нижче „5”
13.	Вчасність подання чорнового варіанту курсової роботи науковому керівнику	2	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки
Всього балів за 2-й модуль		44	
3-й змістовий модуль			
14.	Вчасність та якість розробки практичної частини курсової роботи (пояснювальна записка до творчого проекту, техніко-технологічна документація на виріб, інформаційний засіб, методична розробка тощо)	6	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 2 балів за оцінку нижче „5”
15.	Вчасність та якість реалізації практичної частини курсової роботи (виріб, методичні рекомендації у вигляді брошури, інформаційні технології в електронному варіанті тощо)	12	Зняття 0,2 бала за кожен день затримки і 4 балів за оцінку нижче „5”
16.	Вчасність подання готової курсової роботи до захисту	3	Зняття 0,5 бала за кожен день затримки
17.	Вчасність та якість захисту курсової роботи	12	Зняття 0,5 бала за кожен день затримки і 4 балів за оцінку нижче „5”
Всього балів за 3-й модуль		33	
Всього балів за три модулі		100	
Додаткова робота			
1.	Робота в проблемно-науковій групі чи гуртку	До 10	-
2.	Виступ на науковій конференції	6	-
3.	Стаття, тези в матеріалах конференції	10	-
4.	Участь в університетській предметній олімпіаді	До 3	-
5.	Призове місце на університетській предметній олімпіаді (конкурсі)	I м. – 12 б. II м. – 9 б. III м. – 6 б.	-

1	2	3	4
6.	Участь у Всеукраїнській предметній олімпіаді	10	-
7.	Призове місце на Всеукраїнській предметній олімпіаді (конкурсі)	I м. – 24 б. II м. – 18 б. III м. – 12 б.	-
8.	Публікація статті у фаховому виданні за напрямом навчальної дисципліни	20	-
9.	Наявність додаткових матеріалів з теми курсової роботи (фото, таблиці, схеми, тести тощо)	3	-
10.	Заохочувальні бали керівника роботи (кафедри)	1-5	-

Таблиця 2

Шкали оцінювання знань і вмінь студентів з навчального модуля „Курсова робота з методичних дисциплін” (V курс) в рейтинговій, РДГУ, національній та ECTS системах

Рейтингова шкала	Шкала РДГУ	Національна шкала	Шкала ECTS	Примітка
90 і більше	90 - 100	відмінно	A	5
82 - 89,9	82 - 89,9	добре	B	4
75 - 81,9	75 - 81,9		C	
67 - 74,9	67 - 74,9	задовільно	D	3
60 - 66,9	60 - 66,9		E	
35 - 59,9	35 - 59,9	незадовільно	FX	2 – з можливістю перезахисту роботи
1 - 34,9	1 - 34,9		F	2 – повторне написання роботи, відрахування

Виконання курсової роботи за кредитно-модульною системою вимагає від студента систематичної індивідуальної самостійної роботи та відповідного систематичного контролю за її ходом з боку викладача – керівника роботи. Запропоновані підходи до змісту, порядку виконання та оцінювання курсової роботи з методичних дисциплін проходять експериментальну перевірку і потребують подальшого вдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болубаш, Я.Я Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти [Текст]: навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я.Я. Болубаш. – К.: ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес [Текст]: навчальний посібник / під ред. В.Г. Кременя / Авторський колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болубаш, В.Д. Шинкарук та ін. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 334 с.
3. Положення про курсову роботу з методичних дисциплін. Для спеціальності 7.010103 “Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання” (за вимогами кредитно-модульної системи) [Текст] / Автори-укладачі: М.С. Янцур, Ю.В. Кирильчук, А.І. Войтко, Н.В. Симонович. – Рівне: РДГУ, 2006. – 18 с.
4. Положення про курсову роботу з теорії і методики трудового навчання. Для спеціальності 6.010100 “Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання” (за вимогами кредитно-модульної системи) [Текст] / Автори-укладачі: М.С. Янцур, А.І. Войтко, Н.В. Симонович. – Рівне: РДГУ, 2006. – 18 с.
5. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців [Текст] / Розробники: Р.М. Постоловський, А.М. Воробійов, В.І. Тищук, В.В. Сілков. – Рівне: РВВ РДГУ, 2005. – 51 с.
6. Положення про організацію навчального процесу в Рівненському державному гуманітарному університеті [Текст] / Відповідальні за розробку: А.М. Воробійов, М.С. Янцур, В.В. Сілков, Л.В. Лотоцька. – Рівне: РДГУ, 2000. – 26с.
7. Рейтингова система оцінювання знань студентів РДГУ [Текст]: метод. посібник / Р.М. Постоловський, А.М. Воробійов, В.І. Тищук, Б.П. Дем’янюк, М.С. Янцур. – Рівне: РДГУ, 2004. – 62 с.

***Резюме.** В статті розглядаються пропозиції підходів до змісту, порядку виконання та оцінювання курсової роботи з методичних дисциплін в кредитно-модульній системі організації навчального процесу в вищій педагогічній освітній установі.*

***Ключевые слова:** курсова робота, кредитно-модульна система, рейтингова система оцінювання.*

***The summary.** In the article are considered offered approaches to contents, order of performance and estimation undergraduate thesis from methodical subjects for credit-modular system of organization of educational process at a higher pedagogical educational establishments.*

***Key words:** undergraduate thesis, credit-modular system, degrees system of estimation.*

Одержано редакцією 20.10.2009 р.

ЗМІСТ

Бабік О.С. Професіоналізм вчителя як важливий фактор при навчанні іноземної мови у дошкільному навчальному закладі.	3
Ботвінко О.М. Використання комп'ютерних технологій у процесі навчання іноземної мови в загальноосвітній школі.	7
Гронь Л.В. Вимоги до іншомовних текстів для розвитку вмінь розповіді на початковому ступені навчання на мовних факультетах вищих навчальних закладів.	11
Коломієць Н.М. Прийоми Блейна Рея в методі природовідповідності Джеймса Ашера.	15
Коржженевська О.В. Організація самостійної роботи учнів – важливий фактор інтенсифікації навчального процесу.	19
Салюк І.Я. Особистісно-орієнтований підхід у детермінації розвитку іншомовного мовлення школярів.	23
Кропивко І.М., Снічук О.А. Використання ресурсів і послуг мережі Інтернет у викладанні іноземних мов.	28
Цаль Т.В. Використання методів педагогічного стимулювання на початковому етапі навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі та новітні технології.	36
Чорнолоз О.О. Теоретичні основи викладання чеської мови для студентів-філологів у вищому навчальному закладі.	41
Якимчук А.В. Рефлексивні механізми навчання підлітків англomовної комунікації.	44
Волошун А.А. Проблеми застосування сучасних технологій в процесі засвоєння лексики на початковому етапі викладання іноземної мови.	50
Зінчук І.В. Зорова наочність як засіб семантизації іншомовної лексики.	53
Мороз Л.В., Кушнір Н.В. Специфіка роботи над термінами на заняттях іноземної мови у вищому навчальному закладі.	58
Мороз Л.В., Паішко І.О. Основні питання принципів і критеріїв відбору та засвоєння лексичного мінімуму студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів.	63
Ніколайчук Г.І. Особливості діалогу в процесі формування комунікативних умінь дитини дошкільного віку.	65
Середюк Л.А. Використання автентичної газетної хроніки на уроках німецької мови.	70
Турко І.-М.Б. Теоретичні аспекти вивчення творчості поетів-імажистів у вищих навчальних закладах.	72
Бричок Б.П. Використання інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки вчителів початкових класів.	77
Джеджера К.В. Удосконалення мовлення як проблема формування культури спілкування студентів у вищих навчальних закладах.	80
Дуброва А.С., Снічук О.А., Трофімчук В.М. Принцип взаємопов'язаного навчання різних видів мовленнєвої діяльності з урахуванням їхніх особливостей і прискореним навчанням сприйняття мовлення.	83
Кочубей О.С. Особливості формування іншомовної компетенції студентів-філологів у вищому навчальному закладі.	85
Мазурок О.М. Інноваційні методи навчання іноземних мов у вищій школі в контексті гуманістичної парадигми освіти.	89
Мороз Л.В., Ковалюк В.В., Черуха Н.В. Інтерпретація закономірностей засвоєння іншомовних слів студентами немовних спеціальностей вищих навчальних закладів.	92
Павелків К.М. Філософські та загальнотеоретичні засади дослідження проблеми формування рефлексивної культури майбутнього вчителя.	95
Перішко І.В. Розвиток інтелектуальних здібностей обдарованих школярів на основі проектноі іншомовної діяльності.	100
Пивоварчук Т.О. Фактори розвитку комунікативних здібностей студентів.	106
Тадєєва М.І., Пархомчук М.М. Рання іншомовна освіта в європейських педагогічних традиціях.	109
Воробйова Л.М. Психолінгвістичні аспекти навчання іноземних мов.	113
Гончарук Р.А. Роль перекладу у міжкультурній комунікації і педагогічній соціалізації.	117
Янциур Л.А. Формування інтересу до образотворчої діяльності в системі дитячий садок-школа.	122
Дуброва А.С., Трофімчук В.М. Психолого-педагогічні можливості навчального перекладу і умови їхньої реалізації.	126
Шурин О.І. До питання формування педагогічної культури майбутніх вчителів у процесі фахової підготовки.	129
Войтович І.С. Батишкіна Ю.В. Комп'ютерні інформаційні технології в реалізації навчальних і наукових проектів у педагогічних вищих навчальних закладах.	131
Шутяк В.Г. Формування у молодших школярів позитивного ставлення до праці.	135
Поліщук Н.В. Особистісно-орієнтована технологія навчання при підготовці фахівців з технологічної освіти.	139

Яциур М.С. Курсова робота з методичних дисциплін у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.	141
Герасименко О.А., Герасименко Н.П. Методи реалізації пошуково-дослідницьких проектів на заняттях з трудового навчання у 7-9 класах з використанням інформаційно-пошукових технологій.	147
Трофімчук Л.О. Проблема оптимального вибору методів активізації пізнавальної діяльності учнів у процесі позаурочних занять.	152
Грипич С.Н. Моральне виховання молодших школярів і дитяча література (психолого-педагогічний погляд на проблему).	156
Попчук О.В. Інноваційні технології навчання як умова розвитку професійної культури майбутніх фахівців документознавства та інформаційної діяльності.	160
Трофімчук В.М. Сутність і класифікація художньо-конструкторських знань та умінь старшокласників, які формуються у процесі трудового навчання.	164
Войтко А.І. Педагогічна підтримка професійного самовизначення учнів 8-9 класів на основі професійних проб.	168
Сіпайло В.О. Використання сучасних систем крою проектування одягу при підготовці майбутніх вчителів технологій.	173
Мохнюк Р.С. Формування громадянської культури студентства – проблема сучасного виховання.	178
Відомості про авторів.	183

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 42

Заснований у 1996 р.

Відповідальний редактор збірника Мороз Л.В..

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Кравчук В.Ю.

Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 25.10.2009 р. Підписано до друку 27.11.2009 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 30,6. Обл. вид. арк. 31,2. Замовлення № 79/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31

Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 42.— Рівне: РДГУ, 2009. — 186 с.**

ISBN 966 — 7281 — 09 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з проблем викладання мов і літератур світу, а також з теорії і методики виховання, професійної орієнтації, розвитку та навчання учнів і студентів.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20